

בס"ד. ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו, ה'תשי"ט

(הנחה בלתי מוגה)

פתח ר' יוסי ואמר ויתרוך ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד כו' דכד איהו (השדה) נעבד כו' כדין מלך עלאה אתחבר עמי".¹ והענין הוא,² כמבואר בהוספות לביאורי הזהר דפסוק זה קאי על ספירת המלכות, שנקראת בשם שדה וגם בשם ארץ. וההפרש ביניהם, דהנה, ארץ כולל כל חלקי הארץ, שיש בה כמה סוגים, ימים מדבר וישוב, ובישוב גופא יש ג"כ כמה חלקים, ואחד מהם הוא שדה, שהוא החלק המוכחר שבארץ הראוי לזריעה. והיינו, שבשאר החלקים דארץ אין צריך עבודה, משא"כ בשדה צ"ל העבודה דחרישה וזריעה. וכמו"כ הוא גם ברוחניות, שבשדה הרוחנית צ"ל העבודה דחרישה וזריעה, וכמ"ש ויניחהו גו' לעבדה ולשמרה, לשמרה זה שס"ה ל"ת,³ שהו"ע עבודת החרישה ברוחניות, בדוגמת עבודת החרישה כפשוטה שענינה הוא לרכך את השדה ולהסיר ממנה כל הדברים המונעים כו', ולעבדה זה רמ"ח מ"ע,⁴ שהו"ע זריעת המצוות. וכשם שגם לאחרי החרישה וזריעה צ"ל עבודת העידור וניכוש שענינם הוא ג"כ להסיר את הקוצים המונעים כו', כן הוא גם ברוחניות בענין מ"ע ומל"ת, שנוסף לכך שתחילה צ"ל השמירה בל"ת, ואח"כ העבודה בקיום מ"ע, הנה גם לאחרי זריעת המצוות צ"ל ג"כ העבודה דסור מרע, אלא, שהעבודה דסו"מ שלאחרי זריעת המצוות היא באופן נעלה יותר. והיינו, שבתחילה היא העבודה דסו"מ להסיר המונעים כו' בגסות (חרישה), ואח"כ היא העבודה דסו"מ להסיר המונעים בדקות כו' (ניכוש ועידור). וע"י כל זה נעשה ענין הצמיחה, שזהו תכלית השדה. וזהו מלך לשדה נעבד, שע"י שמעבדים את השדה, אזי אתחבר מלך בשדה, דשדה הוא מלכות, ומלך היינו קוב"ה שהוא בחי' ז"א, כידוע שמלכות היא שורש ומקור הנבראים, וז"א הוא בחי' קוב"ה, מלשון קדוש ומובדל, שהרי ז"א הוא למעלה מהעולמות, ובפרט ע"פ המבואר שז"א

(1) קהלת ה, ח.

(2) זח"א פרשתנו קכב, א.

(3) ראה ד"ה פתח ר' יוסי ביאורי הזהר

לאדמו"ר האמצעי (בהוספות) קכט, ג ואילך.

וראה גם לקוטי לוי יצחק לזהר שם (ע')

עח"ט).

(4) בראשית ב, טו.

(5) ראה זהר ח"א כו, א. תקו"ז תכא (סב),

(א). תנ"ה (פח, ב). ועוד. תיב"ע עה"פ. ילקוט

ראובני בראשית.

הוא סוף עולמות הא"ס⁶. אך ע"י העבודה נעשה חיבור ויחוד ז"א ומלכות. וכל זה הוא בענין השדה שבו צריך להיות ענין העבודה דוקא. משא"כ בבחי' ארץ כתיב ויתרון ארץ בכל היא, היינו, שגם בלי עבודה יש בה היתרון, אלא, שזהו רק יחוד חיצוני שישנו תדיר לצורך קיום העולמות⁷, אמנם מלך לשדה נעבד הוא בחי' יחוד פנימי שנעשה ע"י עבודה דוקא⁸. ולמטה יותר הנה שדה קאי על בחי' המלכות כפי שכבר נעשית שורש לנבראים, ועצם בחי' המלכות כפי שהיא באצילות נקראת בשם מלך וקוב"ה, וע"י העבודה הנה מלך לשדה נעבד, שנעשה היחוד דבחי' מלך ובחי' שדה.

ב) ולהבין הענין בפרטיות יותר⁹, הנה כתיב¹⁰ כי האדם עץ השדה, ואיתא בזהר¹¹ דשדה הוא בחי' המלכות, כמ"ש¹² שדה אשר ברכו הוי', ועץ הוא בחי' ז"א, אילנא דחייא, והאדם ע"י עבודתו ממשיך העץ בהשדה, היינו, שממשיך בחי' ז"א (עץ) בבחי' מלכות (שדה). והנה, כשם שבאילן יש גוף האילן ושורש האילן, כמו"כ גם באילן העליון, בחי' ז"א, ישנם כל פרטים אלו, אלא שלמעלה הרי זה באופן אחר מכמו שהוא למטה. דהנה איתא בפרדס שער ערכי הכינויים ערך יסוד, שלמטה היסוד והשורש הוא למטה מהבנין, אך למעלה היסוד והשורש הוא למעלה מהבנין. וכמו"כ הוא גם באילן העליון, שיש בו ג' הענינים דשורש גוף וענף, דכללות האילן הוא בחי' ז"א, גוף האילן הוא בחי' הת"ת, ענפי האילן הם בחי' חו"ג, ולמטה יותר הם בחי' נו"ה¹³, ושורש האילן הו"ע המדות כפי שהם בשרשם, היינו בבחי' בינה, אם הבנינים¹³, ששם הם במדריגה נעלית הרבה יותר. ויובן זה עד"מ מענין המדות באדם למטה, שהמדות כפי שהם בלב הם בבחי' מציאות מורגש וענינם הוא הרגש עצמי, משא"כ כאשר המדות כלולים בשכל הרי אינם בבחי' מציאות מורגש ולא בבחי' הרגש עצמי. וכמו בעבודת הוי' במדת האהבה, שהאהבה כפי שבאה בלב היא בהתרגשות והתפעלות, והיא

9) שופטים כ, יט. וראה תענית ז, א. לקו"ש חכ"ד ע' 115.

10) ח"ג רב, ב.

11) תולדות כז, כז.

12) ראה קהלת יעקב בערכו.

13) תהלים קיג, ט. זהר ח"א ריט, א. ח"ב

פר, א. פה, ב. פרדס שער ערכי הכינויים ערך אם הבנים. לקו"ת שמע"צ פח, ד. ובכ"מ.

6) ראה תו"א ס"פ תרומה. סה"מ"צ להצ"צ ד, ב. ובכ"מ.

7) ראה לקו"ת אמור לג, ג. ובכ"מ.

8) בהבא לקמן — ראה ד"ה ויטע אשל

תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' ס ואילך). ד"ה הנ"ל תרצ"ט (סה"מ תרצ"ט ע' 89 ואילך).

וראה גם ד"ה וירא והנה איל תרל"ה (סה"מ תרל"ד ע' שיט ואילך).

בכחי' הרגש עצמי, שההרגש הוא שקרבת אלקים לי טוב¹⁴, משא"כ כאשר המדות כלולים בהתבוננות השכל, הרי מצד ריבוי האור אין נתינת מקום לענין ההתרגשות והרגש עצמו, שלכן המדות הם בלי התפעלות, וההרגש הוא רק הטוב דקרבת אלקים. ולמעלה יותר, ישנם המדות כפי שהם בחכמה, ששם הם בדרגא נעלה יותר מכמו שהם בכינה, דבכינה יש מציאות המדות, אלא שהם בלי התרגשות והרגש עצמי, אבל מ"מ נרגשים המדות, והו"ע התפעלות השכל, משא"כ בחכמה אין המדות נרגשים כלל, שהרי החכמה היא נקודה בלי התפשטות כלל. אמנם, אמיתית שורש ומקור המדות הוא בבחי' הכתר, שהוא בחי' הרצון, שהרי עצם מהות המדות הוא בחי' רצון, אלא שבאים ע"י השכל. וכאשר המדות הם בבחי' הכתר, אזי אין להם מציאות כלל, ומ"מ, עם היות שבבחי' הכתר אין להמדות מציאות כלל, הנה שם דוקא הוא אמיתית שרשם.

והנה כשם שבאילן למעלה יש שורש וענף, כך גם באדם התחתון אמרו רז"ל¹⁵ שורש זו נשמה וענף זה הגוף. ובפרטיות יותר הנה בהנשמה גופא יש בחי' שורש וענף, והיינו, שהנשמה המתלבשת בגוף היא בחי' ענף, ועצם הנשמה היא בחי' שורש, שהרי ידוע¹⁶ שלא כל הנשמה מתלבשת בגוף, וראי' לזה, שהרי אמרו רז"ל¹⁷ שמלאך בשליש העולם עומד, ומזה מובן במכ"ש בנוגע לנשמה שהיא למעלה ממלאך, שהגוף אינו יכול להכיל את עצם הנשמה, ומה שמתלבש בגוף הרי זה הארת הנשמה בלבד, אבל עצם הנשמה נשאר למעלה. דהנה ארז"ל¹⁸ חמשה שמות נקראו לה נפש רוח נשמה חי' יחידה, הנה בחי' נר"נ מתלבשים בגוף, אבל בחי' ח"י נשאר למעלה. וזהו"ע שורש וענף הנשמה, ענף היינו בחי' נר"נ, ושורש היינו בחי' ח"י. והענין בעבודה הוא, שהעבודה ע"פ טו"ד שהיא מצד בחי' נר"נ, היא בחי' ענף, והעבודה דרעו"ד שלמעלה מטו"ד שהיא מצד בחי' ח"י, היא בחי' שורש.

ג) והנה בכדי להמשיך משרשא ועיקרא דאילנא, הרי זה ע"י מעשה המצוות. דהנה אמרו רז"ל¹⁹ כל שמעשיו מרובין מחכמתו למה הוא דומה, לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין, שאפילו כל הרוחות

17) ב"ר פס"ח, יב.

18) ב"ר פ"ד, ט. דב"ר פ"ב, לז.

19) אבות פ"ג מ"ז. וראה גם לקו"ש ח"ד

ע' ובכ"מ. 1210 ואילך — ממאמר זה.

14) תהלים עג, כח.

15) סנהדרין קי, סע"ב.

16) ראה לקו"ת במדבר טז, א. האוינו עד,

ד. ובכ"מ.

שבעולם באות ונושבות בו, אין מזיזין אותו ממקומו, שנאמר²⁰ והי' כעץ שתול על פלגי מים ועל יובל ישלח שרשיו גו', משא"כ כל שחכמתו מרובה ממעשיו שאז הרי זה היפך הדברים. ונמצא, שמעשה הוא בחי' שורש, וחכמה הוא בחי' ענף, והיינו, שע"י המעשה מגיעים לבחי' השורש. וצריך להבין, הרי חכמה היא בחי' גילוי, משא"כ מעשה היא העשי' בפועל בלבד שאין בה גילוי, ואיך אפשר שהמשכת השורש היא ע"י מעשה דוקא, שדוקא כאשר מעשיו מרובין מחכמתו אזי ממשיך בחי' השורש, שמחזק גם את גוף האילן, ועד שגם גופו וענפיו אי אפשר להזיזן ממקומן מצד החיזוק שנעשה בהם ע"י השורש.

ד) **ויובן** בהקדים הפלוגתא²¹ אם מצוות צריכות כוונה אם אין צריכות כוונה. והענין בזה, דהנה כללות ענין כוונת המצוות היינו שכל מצוה יש בה כוונה מיוחדת הקשורה עם האור שנמשך ע"י המצוה. וכמו מצות תפילין שענינה הוא שעל ידה תהי' המשכת ד' מוחין, שלכן יש ד' פרשיות בתפילין כנגד ד' המוחין, וע"י ל"ב חוטים שבמצות ציצית ממשיכים ל"ב נתיבות חכמה, וע"י סכך הסוכה ממשיכים בחי' הכתר, הנה כל המשכות אלו הם ע"י כוונת המצוות, והיינו, שע"י הכוונה שהאדם מכוון בהמצוה הרי הוא נעשה כלי אל האור ונדבק בו. וכמו כאשר מכוון בהנחת תפילין שד' הפרשיות דתפילין הם כנגד ד' המוחין, חו"ב ודעת הנחלק לחו"ג, הנה עי"ז נעשה כלי להמשכת ד' המוחין, וכאשר מכוון של"ב החוטים דציצית הם כנגד ל"ב נתיבות חכמה, הנה עי"ז נעשה כלי להמשכה זו, וכמו"כ בסוכה ושאר המצוות. אמנם יש עוד אופן בעבודה שעובד עבודתו בקבלת עול, וכמו עבד העובד את אדונו שאינו חוקר כלל את טעמי הפקודה, אלא עובד את אדונו במסירה ונתינה בלי טעם כלל, וכמו"כ בעבודת הוי', שצריך לעשות הכל בדרך קבלת עול, בלי חשבונות כלל, וכלשון הידוע²² אילו נצטוונו לחטוב עצים היינו עושים זאת באותו שטורעם וחיות כמו בקיום המצוות שאנו יודעים את טעמם. והנה, ב' עינים אלו הם בב' מדריגות, ובכללות הוא ההפרש בין רצון לתענוג, שברצון אין התחלקות פרטים, וכל הפרטים שוים בהרצון, שהרי גם כאשר אינו עושה פרט קל כפי הרצון, הרי לא באופן כזה הוא הרצון, והיינו, שמצד הרצון אין התחלקות כלל, משא"כ מצד התענוג, יש תענוג פרטי

(22) ראה לקו"ת שלח מ, א. ועוד.

(20) ירמ' יז, ח.

(21) ברכות יג, א. פסחים קיד, ב.

בכל מצוה ומצוה, שזהו שאמר²³ קלות שבקלות וחמורות שבחמורות כו', לפי שמצד התענוג יש התחלקות פרטי מדריגות. וזהו טעם ב' הדעות אם מצוות צריכות כוונה אם לאו, דמ"ד מצוות צריכות כוונה ס"ל דכיון שע"י כל מצוה ומצוה צריך להמשיך הגילוי אור שמאיר ע"י מצוה זו, לכן צריך לכוון בהמצוה, שע"י הכוונה נעשה כלי להמשכת האור. ומ"ד אין צריכות כוונה ס"ל שהעבודה צריכה להיות בדרך קבלת עול, למעלה מהטעם.

ועדיין צריך להבין ביאור טעם ב' הדעות. למ"ד אין צריכות כוונה, אינו מובן, דמאחר שגילו לנו שע"י כל מצוה ומצוה נמשך גילוי אור מיוחד, א"כ הרי צריך לכוון בהמצוה בכדי להמשיך את האור המיוחד ע"י מצוה זו. וגם למ"ד צריכות כוונה, אינו מובן, הרי טעמי תורה לא נתגלו עכשיו, אלא יתגלו לעתיד דוקא, וא"כ איך אפשר לכוון בטעמי המצוות מאחר שלא נתגלו. אך הענין הוא, דיש ב' בחי' בטעמים²⁴, כפי שהם בכתר, וכפי שהם בחכמה. ומה שטעמי תורה לא נתגלו היינו הטעמים כפי שהם בכתר, שטעמים אלו יתגלו לעתיד דוקא, אבל הטעמים כמו שהם בחכמה נתגלו גם עכשיו. ולכן חד מ"ד ס"ל דמצוות צריכות כוונה, כיון שישנם הטעמים שנתגלו בחכמה. והנה, גם בתענוג יש ב' מדריגות, תענוג הפשוט, ותענוג המורכב. דהתענוג שבחכמה אינו תענוג פשוט, שהרי החכמה היא איזה מציאות דבר, וא"כ, התענוג שבחכמה הוא תענוג המורכב באיזה דבר. ותענוג הפשוט הוא עצם התענוג שלמעלה מהחכמה. ולכן ס"ל לאידך מ"ד שמצוות אין צריכות כוונה, כי, ענין כוונת המצוות שבכל מצוה יש תענוג פרטי, הוא בתענוג המורכב בחכמה, שטעמים אלו נתגלו ושייך בהם כוונה, אבל מצד תענוג הפשוט אין שייך התחלקות כלל, ובכדי להמשיך את התענוג הפשוט, הרי זה (לא ע"י הכוונה, כי אם) ע"י העבודה דקבלת עול, ולכן ס"ל שאין צריכות כוונה, לפי שהטעם והכוונה יכולים לגרוע בהקבלת עול, והמשכת תענוג הפשוט הוא ע"י קבלת עול דוקא.

(ה) **והנה** ע"ד ההפרש בין מעשה המצוות לכוונת המצוות, כן הוא גם ההפרש בכללות בין מצוות לתורה. דהנה, בתורה יש התחלקות, שהרי אינו דומה התורה כמו שהיא למטה לכמו שהיא למעלה,

מטו"מ תשמ"ז.

24) ראה אוה"ת וארא (כרך ז) ע' ב'תקעה.

23) ראה תנחומא עקב. יל"ש יתרו רמז חצר. משלי רמז תתקלו. ועוד. וראה לקו"ש ח"ד ס"ע 1191 ואילך. קונטרס משיחות ש"פ

וכמאמר²⁵ ועל תורתך²⁶ באצילות שלמדתנו²⁶ בכי"ע. וגם למטה גופא אינו דומה התורה אצל כאו"א, הן ההתחלקות בהשגת התורה, שכל אחד משיג באופן אחר, והן ההתחלקות בגילוי אור התורה, וכמו רשב"י שבלימוד תורתו ה' מאיר אצלו בגילוי אור התורה, ולכן גילה את פנימיות התורה, לפי שאצלו האיר בחי' סתים דתורה בהגליא²⁷, משא"כ בשאר התנאים. וגם במדרגות תחתונות יותר ישנם כו"כ אופני התחלקות באור התורה. משא"כ מצוות, הרי אין בהם התחלקות כלל, והכל שוים בהם. ומזה מובן ששורש המצוות הוא למעלה משורש התורה, והיינו, ששורש המצוות הוא בבחי' תענוג הפשוט, ולכן אין בהם התחלקות. וזהו ג"כ הטעם שהתורה היא ברוחניות והמצוות נתלכשו בדברים גשמיים דוקא, והיינו, דכיון ששורש המצוות הוא נעלה יותר, לכן נתלכשו בגשמיות דוקא. ועד"מ ההפרש בין השפעת השכל להשפעת הטיפה²⁸, שהשפעת השכל היא השפעה רוחנית, והיא השפעת הארה בלבד, שלכן הנה דוקא כאשר התלמיד הוא בר שכל בעצמו אזי יבין את השכל, אבל אם אינו בר שכל, הרי ידוע מאמר העולם²⁹ אַ קאַפּ קען מען ניט אַרױפּשטעלן, והיינו לפי שהיא השפעת הארה בלבד. משא"כ השפעת הטיפה היא המשכת העצם, ולכן נעשה בזה הולדה חדשה, ועד שאפשר שכח הבן יהי' יפה מכח האב³⁰, לפי שהשפעת הטיפה היא המשכת העצם שלמעלה מכחות הגלויים כידוע. ולכן השפעת הטיפה היא בגשמיות דוקא, לפי שהעצם נמשך בגשמיות דוקא. וכמו"כ יובן ההפרש בין תורה למצוות, דתורה היא ברוחניות ואין בה העצם. ומעשה המצוות הוא בגשמיות ויש בזה העצם. ובפרט לפי הידוע בפירוש ענין מעשה, שהוא מלשון כפי', וכמו מעשין על הצדקה³¹, היינו, שקיום המצוות צריך להיות בדרך כפי' דוקא, וכמו שנתבאר בהמאמר דסוכות³² שענין הכפי' וקבלת עול צריך להיות לא רק בשמירת מל"ת שענינם הוא שפורש את עצמו מהדברים שלבו של אדם מחמדתם, אלא גם קיום מ"ע צריך להיות בדרך כפי' דוקא, היינו, למעלה מהטו"ד וההרגל שלו, וכמו הלימוד מאה פעמים ואחד שהוא למעלה מהרגילות³³, וכמו"כ צ"ל כללות

(28) ראה לקו"ת שה"ש לט, ד. סהמ"צ להצ"צ ג, א ואילך. ובכ"מ.

(29) סהמ"צ להצ"צ שם. ובכ"מ.

(30) שבועות מח, א.

(31) בית יוסף לטור יו"ד סרמ"ח.

(32) ד"ה חסידים ואנשי מעשה פ"ד (לעיל ע' 56).

(33) ראה חגיגה ט, ב. תניא פט"ו.

(25) ראה לקו"ת עקב יז, ב. סה"מ תרצ"ו ע' 10. וש"נ.

(26) נוסח ברכה שני' דברכת המזון.

(27) ראה המשך חייב אדם לברך תרל"ח

פכ"ג; פכ"ה (סה"מ תרל"ח ע' קמח; ס"ע

קנא ואילך). ד"ה להבין ענין רשב"י תשמ"ה

פ"ב ואילך (תו"מ סה"מ אייר ע' רעז ואילך).

כיום התומצ' בדרך חוקה חקקתי גזירה גזרת³⁴, ודוקא ע"י הכפי' וקבלת עול הרי הוא מגיע בבחי' תענוג הפשוט. ועוד מעלה יש בקיום המצוות על תורה, שהתורה היא בבחי' אור, והמצוות הם בבחי' כלים, וידוע בענין הכלים שלא זו בלבד שהם מקבלים בתוכם את האור, אלא שהם גם ממשיכים את האור, והיינו לפי ששרשם הוא למעלה מהאורות, שלכן הם ממשיכים את האור. וכמו"כ יש גם בתורה גופא ב' בחינות אלו, שזהו ההפרש בין השגת התורה לאותיות התורה, שבהשגת התורה יש התחלקות כנ"ל, משא"כ בקריאת אותיות התורה, הרי גם איש פשוט שייך לזה, וענין זה הוא בכלום בשוה. והרי ענין האותיות הוא ענין הכלים, דוגמת המצוות שהם כלים כנ"ל. וזהו ההפרש שבתורה גופא, אבל בכללות הרי זה החילוק בין תורה למצוות, כנ"ל.

(ו) **ועפ"ז** יובן מארז"ל כל שמעשיו מרובין מחכמתו דומה לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין, שאפילו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו, אין מזיזין אותו ממקומו, לפי שע"י מעשה המצוות בדרך קבלת עול הרי הוא מגיע לבחי' שרשא דאילנא, שהוא בחי' הכתר ובחי' תענוג הפשוט, ובעבודת האדם הוא בחי' רעו"ד שלמעלה מטו"ד שמצד גילויי בחי' ח"י, שלכן אין כל הרוחות שבעולם יכולים להיזוז ממקומו, לפי שגילויי ח"י הוא גם בבחי' הנר"נ, שע"ז מתחזקים גם גוף וענפי האילן שאין יכולים להיזון, והיינו שהמצוות נותנים חיזוק גם בהתורה. וזהו ג"כ מ"ש ועל יובל ישלח שרשיו, דיובל הוא מלשון הובלה והמשכה, שנמשך בחי' שורש האילן גם בגוף וענפי האילן.

וזהו ג"כ מ"ש גבי אברהם ויטע אשל בכאר שבע ויקרא שם בשם הוי' א-ל עולם³⁵. ובהקדים שאברהם הי' בתחלת שני אלפים תורה³⁶, שאז התחל הענין דמ"ת³⁷. והיינו, דאף שבכללות הרי מעשה האבות ריחות היו³⁸, שהגיעו רק עד שורש ומקור הנבראים³⁹, ובכדי להגיע למעלה מזה הוצרך להיות החידוש דמ"ת דוקא, מ"מ, הרי ניתן לאברהם מצות מילה שבמצוה זו הי' בדוגמת מ"ת⁴⁰. והנה גבי אברהם כתיב ויטע אשל

(39) ראה ד"ה וכל העם תרע"ח (סה"מ

תרע"ח ע' קסד ואילן). ד"ה קדש ישראל

להוי' תשח"י פ"ז (תו"מ חכ"ג ע' 188).

לקו"ש חט"ו ע' 75 ואילן.

(40) ראה לקו"ש ח"ה ע' 89-88.

(34) במדב"ר ר"פ חוקת.

(35) וירא כא, לג.

(36) ע"ז ט, א.

(37) ראה בארוכה ספר הערכים-חב"ד כרך

א ערך אברהם ס"ד. וש"נ.

(38) שהש"ר פ"א, ג.

בכאר שבע, באר שבע הוא שורש ומקור ז' המדות, שזהו בחי' בינה. וגם בחי' מלכות נקראת באר שבע להיותה מקבלת מז' המדות⁴¹. והאשל הוא האילן העליון, בחי' ז"א דאצילות. ואברהם המשיך את האילן משרשו ומקורו, היינו, שהמשיך בחי' שורש ומקור האילן, שזהו אשל, א' ש' ל⁴², אל"ף הוא בחי' פלא עליון, בחי' כתר, שזהו שורש האילן. והמשיך זה לש"י"ן הוא בחי' חג"ת, ולמ"ד הוא בחי' נה"י, כמ"ש⁴³ וכל בניך לימודי הוי'. והיינו, שעבודתו של אברהם היתה להמשיך מבחי' שורש האילן, בחי' הכתר, לבחי' חג"ת ונה"י, ועד שנמשך ג"כ בבחי' המלכות, וגם למטה יותר בנבראים, שזהו שמסיים בכתוב ויקרא שם בשם הוי' א-ל עולם, שהמשיך גם בנבראים הגילוי דא-ל עולם, היינו, לא רק א-ל העולם, שהעולם הוא דבר בפ"ע אלא שהאלקות שולט עליו, כי אם א-ל עולם, שהעולם גופא הוא אלקות⁴⁴, כיון שאין עוד מלבדו⁴⁵.

ז) וזהו מ"ש בזהר פתח ר' יוסי ואמר ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד, כמשנת"ל שעם היות שהיחוד חיצוני ישנו תדיר לצורך קיום העולמות, הרי היחוד פנימי, דהיינו המשכת שרשא דאילנא מבחי' הכתר ותענוג הפשוט, הוא ע"י עבודת הכפי' וקבלת עול דוקא, שע"ז נמשך מבחי' הכתר לבחי' הז"א ומלכות, ועד שנמשך גם בנבראים, שכל זה הוא ע"י עבודת השדה דחרישה וזריעה בדרך קבלת עול, שע"ז נמשך משרשא דאילנא בבחי' השדה, בחי' מלכות, ולמטה יותר גם בהנבראים, שירוגש אצלם הענין דא-ל עולם, שאין עוד מלבדו.

(תו"מ חכ"ב ע' 111 ואילך).

43 ישע"י נד, יג.

44 ראה לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג.

המשך תער"ב ח"א פקל"ג.

45 ואתחנן ד, לה. וראה סה"מ תרס"א ע'

קצו ואילך. ד"ה להבין ההפרש בין נרות

חנוכה לנרות שבת שנה זו ספ"ב (לקמן ע'

296).

41 ביאורי הזהר פ' ויצא — לאדמו"ר

האמצעי טז, ג ואילך. יז, ד ואילך. ולאדמו"ר

הצ"צ ח"א ע' צו. וראה גם ד"ה פדה בשלום

דש"פ ויצא שנה זו פ"ב (לקמן ס"ע 220

ואילך).

42 סד"ה ויטע אשל תרע"ח (סה"מ

תרע"ח ע' סו). ד"ה הנ"ל תרצ"ט (סה"מ

תרצ"ט ע' 94). ד"ה חייב איניש תרנ"ח (סה"מ

תרנ"ח ע' קלט ואילך). ד"ה הנ"ל תשח"י פ"ח